

NIXONO PLANAS

NETURTINGŲ GEROVEI PAGERINTI

Praeitą penktadienį prezidentas Nixonas paskelbė savo gerovės (welfare) plano metmenis, kurio detalės vėliau bus patiekios kongresui. Kai žinia, didžiausią problemą Amerikos didmiesčiams sudaro naujų gyventojų antplūdis iš Pietų. Didmiesčiuose jie gali gyventi iš pašalpos kuri paprastai yra daug didesnė negu ten, kur jie yra gimę. Pašalpai gauti reikalinga turėti tam tikras kvalifikacijas. Ją pavyzdžiui, negali dirbantieji. Tai privedė prie to, kad motina su gausia šeima gali pusėtiškai išsiversti iš pašalpos, jei jos vyras ją tariamai ar ištikro apleidžia. Tai veda prie šeimų išardymo.

Pagal prezidento Nixono planą, jei kongresas tam pritars, kiekvienai šeimai iš keturių asmenų yra garantuojamas 1.600 dolerių pajamų minimumas per metus, kur ji begyventų. Iš didmiesčių taško žiūrint,

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

tai labai mažai. Tokioje Chicagoje, pavyzdžiui keturių asmenų šeima gauna beveik dvigubai -- 3.048 dol. Tačiau visos Amerikos mastu \$1.600 yra daugiau negu vidurkis. Visoje eilėje Pietų valstybių, iš kurių kraustomasi į didmiesčius, pašalpos gaunama mažiau. Antra naujovė prezidento plane yra ta, kad darbas neatima teisės į pašalpą. Keturių asmenų šeimos tėvas galėtų uždirbti net 3.920 dol. ir metus ir nenustoti teisės į pašalpą. Žodžiu palyginti mažas uždarbis Pietuose plius pašalpa galėtų įgalinti neturtingą šeimą pusėtiškai verstis savo gimtoje vietovėje -- persikėlimas į didmiestį vien pašalpai gauti nebūna toks viliojantis.

Šiuo metu pašalpas gauna apie 10.000.000 šio krašto gyventojų, kurių vienas milijonas gyvena New Yorke. Pagal naują santvarką pašalpomis galėtų naudotis net 22 milijonai. Naujas planas pareikalaus didesnių išlaidų negu dabar veikianti santvarka, tačiau ilgai nūnai turėtų paveikti teigiamai ir todėl išlaidos tam reikalui, įskaitant ir paskatinimą bei įgalinimą siekti didesnių darbo kvalifikacijų, laikytinos daugiau investicija negu pašalpa.

Buvęs Nixono konkurentas prezidento rinkimuose H.H. Humphrey, kalbėdamas televizijos programoje sekmadienį, pagyrė Nixono planą kartu nurodydamas ir vidurinės klasės, atseit tų šeimų, kurių pajamos siekia tarp 6.000 ir 15.000 dolerių ir metus būklę.

Žiūrint iš buvusių DP taško, kurie čia atkeliavę atsidūrė paskutinėje šio krašto socialinių laiptų pakopoje, tačiau dabar daugumoje jau yra

Humphrey minėtoje 6.000 - 15.000 dolerių pajamų klasėje, galima būtų pasakyti tai, ką prezidentas ir eilė politikų vis nutyli. Ir nauji didmiesčių gyventojai iš Pietų galėtų žymiai geriau įsitaisyti, jei norėtų kiek daugiau dirbti ir laikytis tam tikros drausmės. Juk daugelis imonių ir įstaigų dabar juos labai mielai priima. Vienadidelė imonė, pavyzdžiui, yra reikalinga eilės šlavėjų, kurių darbui nereikia jokių kvalifikacijų. Tačiau priimti juodieji paprastai arba tingi arba tiek daug apleidžia darbo dienų, kad juos laikyti neįmanoma. Žinoma, pasitaiko ir išimčių, tačiau kaip taisyklė reiktų išvesti, kad didelė dalis juodųjų jauniosios kartos dirbti nenori. Dėl to galima kaltinti jų gyvenviečių atmosferą, tačiau didelė kaltės dalis tenka ir tiems aiškintojams, kad dėl to ne jie, bet baltieji kalti. Vėl grįžtant prie paralelės su DP galima pastebėti, kad ir tie dėl savo būklės galėtų kaltinti ... JAV politiką, tačiau vietoje to jie pasitenkino mažu ir savo praktiku irodė, kad yra verti kiek aukštesnių pozicijų. Tai yra natūralus kelias į gerovę.

Žinia, būtų didelė gėda, jei šiame turtais pertekusiam krašte kas nors mirtų badu, tačiau iš kitos pusės nereikia užmiršti, kad tie turtai buvo sukurti kietu darbu ir konkurencine kova, bet ne tingėjimu.

• Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos valdyba primindama Sąjungos seime išreikštą džiaugsmą Korp. Neo-Lithuania jaunųjų narių įsijungimu į ALT S-gą, pabrėžia, kad kaip tik dabar yra geriausia proga paremti Korp. Neo-Lithuania, pasinaudojant Korp. vyr. vadovybės kvietimu atsilankyti į neolituanų stovyklą

AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESAS

Kongreso išvakarėse spausdiname mūsų korespondento M. Valiukėno pasikalbėjimą su ALT pirmininku E. Bartkum

Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas inž. Eugenijus Bartkus. J. Gaizūčio nuotrauka

-- Septintojo Amerikos Lietuvių Tarybos 10-osiame kongreso vedamojo mintis?

-- Šio kongreso mintis, sakyčiau, pažiūrėti į save, atseit, šiandieninį lietuvių ir jo pajėgumą Lietuvos laisvės byloje, o taip pat pasvarstyti klausimą, ieškant geriausių būdų ir priemonių tą bylą vesti.

Todėl ir kongreso posėdžių paskaitos galima išskirti į tris dalis. Pir-

moji -- tautos padėtis krašte (V. Vaitiekūnas) ir lietuvių padėtis išeivijoje (A. Devenienė), antroji -- Lietuvos laisvinimo darbo sėkmės ir nesėkmės (A. Kasulaitis) ir trečioji -- Laisvinimo darbo artimiausio uždaviniai (Dr. K. Šidlauskas, J. Daugėla, kan. V. Zakarauskas, J. Jasaitis). Paskaitas susumuos bendros diskusijos.

-- Kaip vyksta Amerikos Lietuvių Kongreso ruošia?

-- Gerai. ALT valdybos nariai asmeniškai apsilankė Los Angeles, Washingtoną, Bostoną, Philadelphia, Detroitą, Clevelandą ir kt. vietovių lietuviams. Patyrėme jų pritarimo pareiškimus ir padėką už asmenišką atvykimą gyvu žodžiu pasikalbėti tiek kongreso tiek kitais vie-

toje kilusiais klausimais. Visur turėjome posėdžius su vietos organizacijų bei radijo spaudos atstovais, aiškinomės su kongresu susijusius klausimus.

ALT biuras ypač išsuntinęs organizacijoms ir asmenims per 600 laišku-kvietimų. Biuras veda kongreso dalyvių registraciją, rūpinasi ir koordinuoja visus kitus techniškuosius kongreso ruošos darbus. Informuoja spaudą ir radiją apie Kongresą. DLOC pirm. K. Veikutis, sudaręs eilę komisijų ir pagelbinių vienetų, tvarko viską vietoje, kad kongreso dalyviai jaustųsi patogiau ir gražiausiai priimti. Dirba ir kiti ALT skyriai ir organizacijos ruošdamosios kongresui.

-- Ar laukta ALT struktūroje kokių reformų?

-- Neaišku kokias reformas turima mintyje. Viena aišku, kad ALT struktūrą niekas nelaiko tobuliausia ir amžina. Pirmą dvidešimtmetį ALT sėkmingai dirbo gerokai skirtingoje struktūroje, negu esamoje. Gyvenimui iškelti naujus reikalavimus, turės reikiamai pasitvarkyti ir ALT. Tačiau tas pasitvarkymas reikalauja ilgesnio laiko ir išsiaiškinimo, nes ALT veikia grupių susitarimo pagrindu. Viena aišku, kad reformatoriai, kurie ruošia ALT visai likviduoti, arba kurie tik džiaugiasi, esą ALT savaime mirsianti, ALT neturi pritarimo, o aš asmeniškai tokius planus atmetu ir apgailestauju, kad jie mūsų tarpe atsiranda.

-- O kaip atrodytų ALT jeigu ji būtų sudaroma, kaip kai kieno nūnai siūloma, tiesioginiu asmeniškų rinkimų, o ne ligšiolinių organi-

(Nukelta į 3 psl.)

IS VISO PASAULIO

• SOVIETŲ "troika": Brežnevai, Kosyginai ir Podgorniai neatsakė į Ceausescu kvietimą rugpiūtį 25 d. dalyvauti Bukarešto ruošiamose iškilmėse, Rumunijos išlaisvinimo 25 metų sukakčiai paminėti.

Sovietų vadai tyli dėl trijų priežasčių:

1. Jie abejoja, ar Bukarešto gyventojai juos pasitikės didesniu džiaugsmu kaip Nixoną. Tai būtų lyg plebiscitas Vakarų naudai.

2. Ispėjimą, kurį padarė Kautėvas rumunų kompartijai kongrese, rumunų nesujaudino ir Bukarešto vyriausybės paaiškinimas sovietų nepatenkino. Izvestia rašo, kad amerikiečių šypsena, stengiantis suskaldyti socialistinį bloką, nieko nelaimėjo. Savo puolimais prieš Washingtoną, laikraštis beveik stato ultimatumą Bukareštui.

3. Ši mėnesio 21 d. sukančia metai, kai sovietai įsiveržė į Čekoslovakiją. Tas Maskvą labiau jaudina ir paskutinėm dienom sovietų šarvučiai koncentruojami prie Čekoslovakijos sienos.

• RAUDONOSIOS ARMIJOS vyr. politinis komisaras gen. A. Jępičev atvyko į Čekoslovakiją, kur tariasi su čekoslovakų saugumo vadovais, kaip užkirsti kelią rugpiūtį 21 manifestacijoms.

• WASHINGTON POST rašo, kad sen. Edvardas Kennedy po pasilinksminimo su Mary Jo Kopechne važiavęs į papildimį pasimaudyti mėgullo šviesoje... ir netyčia nuo tilto nusileidęs, jo bendrakeleivė prigėrė. Pradėjio jis prašęs savo gimnazičio Gargan prisiminti kaltę ir, kad tas susipažintų su aplinkybėmis, buvo nusivedęs į nelaimės vietą, bet paskui persigalvojęs ir pats prisipažinęs, kas paaiškina jo vėlavimąsi pranešti apie tvykį policijai.

• JAV VALSTYBES sekretorius Rogers, lankydamsis Australijoje pareiškė, kad Amerika siekianti užmegsti dialogą su komunistine Kinija.

• PRANCŪZUOSE nuvertinus franką 12,50% laukiamą gyvenimo pabrangimo, Importuotos iš užsienio prekės ir automobiliai jau pabrango 16%.

Jazbučių vasarvietė Miami Beach Floridoj yra vieta, kur susitinka lietuviai atvažiavę iš įvairių kraštų. Štai vieno tokio susitikimo proga nusifotografavę p. Jazbučių svečiai. Prieky ant žemės sėdi Vilius ir Lucija (Virpšaitė) Hofmanai ir Dirvos bendradarbis Vytautas Kasnėnas. Antroje eilėje iš kairės: vasarvietės savininkai Stasys Jazbutis su žmona, buv. Lietuvos moterų krepšinio rinktinės kapitone, p. Petrulienė, Sofija Oželienė, rašytoja J. Narutė-Pakšienė, Jadvyga Tubelienė ir Dirvos bendradarbis Juozas Jurevičius.

VISOMS LIETUVIŲ ORGANIZACIJOMS!

Amerikos Lietuvių Kongresas jau čia pat. Labai svarbu ALT centrui žinoti, kiek atvyksta atstovų, kiek svečių, kokie jų vardai ir adresai. Prašome paraginti važiuojančius apsigyventi Statler Hilton viešbutyje, Detroito Grand Circus Park, kur vyks kongreso posėdžiai ir banketas. Viešbučio kambariai vienam 12 dol. dviem -- 18 dol.

Kongreso programoje numatytos paskaitos: "Dabartinė lietuvių tautos padėtis" -- V. Vaitiekūnas, "Lietuvių padėtis išeivijoje" -- A. Devenienė, "Lietuvos laisvinimo darbo sėkmės ir nesėkmės" -- A. Kasulaitis, diskusinė tema "Ateities uždaviniai laisvinimo darbe", moderuoja dr. K. Šidlauskas, dalyviai: J. Daugėla, kan. V. Zakarauskas, J. Jasaitis.

Banketo programoje amerikiečio politiko žodis meninėje dalyje: solistai: Daiva Mongirdaitė, Algirdas Brazis, Detroito "Šilainė" vadovaujama Galinos Gobienės.

Kongreso, viešbučio, banketo reikalais kreiptis į ALT biurą: 6818 So. Western Ave., Chicago, Ill., 60636. Tel: 778-6901.

KUR BUVO PILĖNŲ TVIRTOVĖ? (2)

1280 m. įsistiprinę kryžiuočiai Prūsijoje, pradėjo planingą sūduvių - dainuvių užkariavimą, žudymą, šalies naikinimą. Kaip įnirtusiai tą darė, rodo kai kurios puolimų datos: Gardiną 1284, 1306, 1311, 1313, 1328, 1393 ir 1402. Alytų 1377, 1392, Merkinę 1377, 1391, 1394 ir 1403, Perloją 1372 ir 1378 metais.

Sūduviai - dainuviai buvo labai karingi, turėjo gerus ginklus, Damasko plieno kardus, ietis, sidabru dengtas. Kryžiuočių puolimus atlaikydavo, išbrovę giliai į kryžiuočių valdomas sritis, pasiekdavo Kulmo žemę naikindavo pilis, kolonistų sodybas. Sūduva tirštai gyventas kraštas. Nuo Vokietijos sienos, administracijos linijos ir Nemuno kairiojo kranto, mūsų laikams likę apie 54 piliakalniai. Išsekus Sūduvių jėgoms pulti priešą, dar ilgai gynėsi. Kymenavos srities vadovas Gedetas pasidavė kryžiuočiams, su savo žmonėmis, priėmė krikštą buvo apgyvendinti Samboje. Kitas srities vadovas Skurdas, su savo žmonėmis persikėlė per Nemuną, apsigyveno Lietuvoje. Sūduva tapo dyka, amžių tekmėje užaugo didžiuliai miškai.

AKIS Į AKĮ SU LIETUVIAIS

XIV a. pradžioje kryžiuočiai priėjo Nemuno kairiąją krantą. Duisburgas prasmingai pasakė: "Su ta galinga, kietasprande, kare užgrūdyta tauta, Prūsų žemės kaimyne, kuri gyvena anapus Nemuno, Lietuvoje", atseit, turės reikalą su lietuviais. Kryžiuočių veržimąsi krašto gilumon sustabdė D. L.K. Traidenio, Nemuno dešiniame krante pastatytos pilys, kuriose laikyta nuolatinės igitos. Štai Duisburgo kronika:

"1291 m. per Velykas, lietuviai pastatė Junigėdos apylinkėje pilį, vadinamą tuo pačiu vardu. Brolis Bertoldas darbą norėjo sutrukdėti, dėl didelio netikindųjų pasipriešinimo padaryti neįstengė. Negrįžus bergždžiomis, nuėjo Medenablio pilies link, kuri krikščionims padariusi daug nemalonumų. Stai giu puolimu pilį paėmė, ją sudegino, žmonės išžudė, ar paėmė į nelaisvę".

"1290 m. Jurgio dienoje, magistras, brolis Maneko, puolė Kevainių pilį, su 2000 pėstininkų ir 500 raitelių. Pilį gynė Surminas su 200 rinktinų vyrų. Išskiriant 12 kiti buvo sužeisti, nuo pilies sienų kraujas tekėjo kaip vanduo".

Kronika rodo, kad DLK Traidenio viešpatavimo laikų Gardino - Liškiavos - Merkinės - Perlojos - Nemunaičio - Alytaus - Punios - Birštono - Drąšūniškio - Rumšišės - Kauno - Eigelio - Pyplių - Peštuvės - Veliuonos - Junigėdos - Kevainių - Bisėnų, pilys yra Traidenio statybos, kurios suvainikino kovą su kryžiuočiais didelių vaidmenį.

M. BOGUTA

Lygiagrečiai kryžiuočiai prieš lietuvių įsitvirtinimą pasistatė savo pilis Marienvederį - Rittersrederį - Gottesrederį - Marienvederį - Bajerburgą - Skirsnem-

kryžiuočiais XVI a. Marburgiečio kronika dingo. Neturint kronikos, susidarė klausimas kur buvo Pilėnų pilis, jos tikras vardas.

Pirmieji šaltiniai kurie buvo surašyti vos keliems metams praėjus

Margerio žuvinimas...

E. Katiliaus piešinys

nės - Georburgą - Ragainės - Tilžės ir Klaipeidos, gavosi tarsi pozicinis karas. Persikelti krašto gilumon per Nemuną pasidarė sunkiau, atviresnis kelias eina Žemaitija.

PILĖNAI

Pilėniečių kova su kryžiuočiais, didvyriška mirtis, nėra legendinė pasaka, tai tikrovė. Pasirinkimo kito nebuvo. Kovojo žūti, būti išduotiems, arba visogryvenimo vergija. Visą laiką istorikus domina Pilėnai, nes nežinoma geografinė vieta. Daugelis tuo klausimu rašė. Pilėnus mini Sambos kanauninko metraštis "Epitome gestorum Prussiae", Trumpoji Prūsijos eiluočių kronika. Tokūnės analai, Ditmaro Liubekiečio kronika, Prūsijos ekspedicijų analai. Rašė istorikai I. Długoszas, M. Strykowski, S. Grunau, L. Davidas, V. Kojalavičius, K. Šiučas ir kiti.

Pilėnai pulti 1336 m. vasario 25-26 dienomis vadovaujant kryžiuočių pajėgoms magistrui Teodorichui von Altenburgui. Dalyvavęs žygyje Vygandas Marburgietis, kronikoje viską aprašė. Marburgiečio kronika buvo surašyta tik 1396 m. Kronika laikyta vyr. magistro buveinėje Marienburge. 1464 m. J. Długoszas būdamas Marienburge, radęs kroniką, kai ką nusirašė, išvertė į lotynų kalbą, paskelbė, bet pilno išrašo nepadarė. Ką J. Długoszas padarė, tai yra tiesioginis žinių šaltinis apie lietuvių kovas su

nuo Pilėnų žuvimo kaip tai: Sambos kanauninko metraštis nusako "Pillenen pilis Lietuvoje", Hobio knygos vertėjas "Vyg. Marburgietis nužygiavo drauge su jais į Lietuvą Pillenen pilies Troppen žemėje užimti". Tokūnės analai - "Brandenburgio kiurfurstas užkariavo Troppin žemę ir Pileino pilį". Takūnės analuose iškraipymas "Pileino ir Troppin". Bet nėra abejonės, kad reiškia "Pillenen ir Troppen". Vėlesni istoriniai šaltiniai nors kalba esmėje apie tą patį, bet vadina Pelen, Pileven, Polonim, Pulen ir Pullen. Reikalinga tikėti pirmiesiems šaltiniams Sambos kanauninko metraščiui, Tokūnės analams ir Hobio knygos vertėjui. Vokiečiai visais laikais linkę lietuviškus vietovardžius vokietinti, pridėdami galūnes -- en, pav. Kauen, Schaulen, Tauroggen ir t.t. Istoriniuose šaltiniuose Pelen, Pileven, Palonim, Pulen ir Pullen, kaip iškraipytas "Pillenen" vietovardžiui atmetini.

Taigi, Pillenen - Pilėnai. Troipen - Tropai. Arba: Pilėnai buvo Tropų žemėje. Tuo laiku su pratimu, žemė buvo suprantama kaip gyvenama apylinkė.

TARIAMA PILĖNŲ VIETA

M. Balinskis ir Kojalavičius turėdami "vietovardį" Pullen karia, kad tai Punia. Kryžiuočių kronikose Punia vadinama -- Terra Punow, arba Punios žemė. Garšiniai nieko bendro ne-

turi su istoriniuose šaltiniuose nusakomu "Pillenen ir Troppen" vietovardžiu. Juos pasekė romantikai L. Kondratavičius, I. Kraševskis, M. Šikšnys - Šiaulėnėškis, H. Drackis - Liubeckis, Krėvė - Mickevičius ir Maijonis. Pokario metais V. Klova parašė operą "Pilėnai". Ne tik 1854 m. L. Kondratavičius savo kūrybai sėmėsi įkvėpimo iš liaudies pasakų ir padavimų, bet tą darė taipogi kiti: Sūduvoje pasakų - padavimų būta apščiui, nes tokios kovos su kryžiuočiais buvo ir tas persidavė kartų kartoms.

Istoriniai šaltiniai nusako į Pilėnų pilį buvo subėgę keturių "žemių" pagony, 4000 žmonių su manta, Hobio knygos vertėjas 4000, Trumpoji Prūsijos eiluočių kronika 4000 ir daugiau. Prūsijos ekspedicijų analai 5000 ir daugiau, kuriuos kryžiuočiai pilyje sunaikino. Toks skaičius negalėjo tilpti Medvigalio ar Gedimino pilyje. Jei gu bent pusė būtų žuvusi pilyje, dadėjus puolė jo aukas, susidarytų ištisas kapinynas. Neorganinė medžiaga, kaulai, anglis, ginklų likučiai išliktų mūsų laikams. 1958-1959 m. įvykdyti Punios piliakalnio archeologiniai kasinėjimai istorinių faktų nepatvirtino.

PILIONIAI. I. Foigtas ir T. Narbutas mano, kad Pilėnai yra Pilionių piliakalnis, prie Dotnavėlės upelio, Gudžiūnų valsč. Kėdainių aps. Piliakalnis galimai igavęs savo pavadinimą nuo netolima esamo Pilionių k. Piliakalnis yra mažas. Žemės savininkas Girštautas apie 1937 m. viršūnėje pastatė mažą koplytėlę ir įrengė šeimos kapą. I. Foigtas, kaip Narbutas savo samprotavimų niekuo nepagrindė.

PYPLIAI. Kai kas Pyplių piliakalnį identifikuoja su Pilėnais. Pyplių piliakalnis yra bevardis istoriniai. Nuo Nemuno pusės šlaitas aukštokas apie 80 metrų nedidelis, nuo lygumos pakilimas apie 5 mtr., kada tai apkastas buvo grioviu, matosi įdubimas. Senovėje matomai turėjo nedidelę paskirtį, arba nebaigtas įrengti. Aplinkoje randama XIV a. keramikos šukių, nėra jokių pėdsakų buvus ten didesnių kautynių. Vardą bus igavęs nuo netolima esamo Pyplių kaimo. Tai ir visos vietovės kurios rišamos su Pilėnų piliakalniu.

GALIMA PILĖNŲ VIETA

Gardino, Alytaus, Merkinės puolimo datos rodytų, Pilėnai turėjo būti ne Sūduvoje, o kur nors kitur, nuošalesnėje vietoje. Pilėnai buvę Tropų apylinkėje. Sekant istorinius šaltinius, Tropų apylinkės turėjo būti kelios. Vyg. Marburgietis mini 1336 m. Tropų žemę, dalyvavęs Pilėnų pilies puolime. 1388 m. kar. Jogailos atstovai pasirašė belaisvių pasikeitimo sutartį, pasižadėję -- lietuviai kryžiuočių belaisvius perduos Nemuno - Neris santakoje, kryžiuočiai lietuvius

PO PIETŲ KRYŽIUM

VL. RADZEVIČIUS

MIŠRIOS ŠEIMOS (2)

Praėjusios apžvalgos pastabėles apie mišrias šeimas pertraukiau nurododamas, kad nedidelėje Brisbanės lietuvių kolonijoje iš ją sudarančių 102 šeimų, beveik pusė (50) jau yra mišrios.

Kiek tautinis lietuvių gyvenimas Brisbanėje turi naudos iš tų mišrių šeimų, galima spręsti iš šios tokios tas informacijas suteikio kun. dr. P. Bačinsko pastabos: "Apie 10 mišrių šeimų dalyvauja lietuviškame gyvenime, 4 mišrios šeimos visai nenori jokių ryšių su lietuviais, vengia net susitikti ir vyrų neleidžia į lietuvišką bendruomenę".

Neturiu tikslesnių informacijų, kaip laikosi Melbourne mišrios šeimos, tačiau Adelaidėje, bent kol kas, aiškiai jaučiama, kad lietuviai, sudarę mišrias šeimas, nėra linkę pasitraukti nuo lietuviško veikimo, jei jie anksčiau jame dalyvavo. Dalis jų leidžia savo vaikus į lietuviškas savaitgalio mokyklas ir su vaikais kalbasi lietuviškai, tačiau beveik niekas nesistengia savo antrųjų pusių išmokinti lietuviškai, nors ir čia yra išimčių.

Mišrios šeimos kaipuriais atvejais pralenkia ir grynai lietuviškas šeimas, kurios gyvena kaip hermitai. Šiuo atveju Adelaidės lietuvių kolonija prarado žymiai daug aukštąjį mokslą baigusią jauną lietuvių (gydytojų, inžinierių, mokytojų). Atrodo, kad čia bus visai nesvarbu, ar jie sudarę grynai lietuviškas šeimas, ar mišrias. Ir jų tarpe apstu tokių, kuriuos drąsiai galima vadinti vidurinėsios kartos atstovais. Kūrimosi laikotarpiu juos buvo prarijusios studijos, o dabar profesinis darbas.

Vienas dalykas čia ypatingai ryškus: jaunosios šeimos, mišrios ir lietuviškos, palaiko gana glaudžius asmeninius ryšius tarpusavyje. Šitame tarpusavio bendravime lietuvių kalba jau nenaudojama, nors atskiri tų būrelių nariai puikiai moka lietuviškai. Būdinga, kad mišrių šeimų draugai nėra grynai australiškos šeimos, bet lietuviškos, arba bent taip pat mišrios, kaip ir jie. Galima sakyti, kad ne svetimtaučiai atitraukia lietuvių nuo savųjų, bet lietuvių svetimtaučius atveda pas lietuvių ir tas faktas galėtų būti panaudotas teigiama lietuviškam reikalui prasme. Tautiškai susipratęs jaunuolis ar jaunuolė negali būti nurašytas į nuostolius vien dėl to, kad jis sukūrė mišrią šeimą. Gyvenimo praktika rodo, kad tautinio susipratimo nepakanka kurti grynai lietuviškas šeimas, ypač tose kolonijose, kur pasirinkimas labai ribotas. Meilė nežino varžtų, o draudžiamas vaisius dažnai atrodo daug skanesnis. Vaikai žino, kad jų tėvai nėra laimingi, jei jie draugauja su svetimos tautybės jaunimu, bet tai ir viskas.

Šiandien jau aiškiai suprantama praeityje daryta klaida mišrių šeimų atžvilgiu. Į jas buvo žiūrima, kaip piktšasi į mišrias šeimas sukūrusius lietuvių mes patys anksčiau stumdavome nuo savęs. Šiandien šis nusistatymas iš pagrindų keičiasi. Tačiau mišrias šeimas sukūrę lietuviai, atrodo, patys laikada jaučiasi kaip katės pieną paliejusios. Juos labai lengva visai atbaidyti nuo betkokio bendravimo, bet paskatinti ir paraginti, jie dažnai į bendrą darbą įsilieja entuziastiškiau negu grynų šeimų vienas ar kitas nerangus lietuvis.

• E. KOLAKAUSKAS, VACL, ŠLIOGERIS IR VYT. PATAŠIUS, ALB Krašto Valdybos įgalioti, aktyviai įsijungę sudarant Sydneyje Centrinės ir Rytų Europos Tautų Federacijos Tarybą, kurios galutinis tikslas yra ruošti dirvą Centrinės Rytų Europos Federacijai.

Šios keistos organizacijos įsteigimas sutiktas su tam tikrais rezervais. Įvairiose vietose lietuviai pradžioje privačiai, o jau dabar viešai reiškia norą, kad šioje organizacijoje lietuvių atstovauja Krašto Valdybos įgalioti asmenys duotų platesnių paaiškinimų. Nurodoma, kad organizacija neturi užnugario ir daugeliu atvejų tik dubliukos darbą. Kiti kreipia dėmesį į tai, kad pirmiau reikia rūpintis pavergtų tautų išlaisvinimu, o tik po to jau pačios laisvos tautos savo visumoje spręstų tarptautinio apsiungimo klausimus.

• DAIL. LEONO URBONO kūrinį šiomis dienomis nupirko Federalinė Australijos vyriausybė. Pirkinys bus įjungtas į Nacionalinę Australijos meno kolekciją, kuria šiame krašte ypatingai didžiujamasi. Kūrinis kolekcijai parenka specialiai Commonwealth Advisory Board. Dail. Leonas Urbanas gana aktyviai dalyvauja kultūriname Australijos lietuvių gyvenime ir lietuviškojo spaudos tiek Australijoje, tiek ir Amerikoje.

• LIETUVIŲ NAMŲ tobulinimas bei plėtimas aktyviai vykdomas Melbourne ir Geelonge, Melbourne ypač veiklios vietos lietuvių moterys, atlikdamos visą eilę ir fizinių darbų. Paskutiniu laiku jos nuvalė ir paruošė mūrinimui kelis tūkstančius senų plytų. Geelongo kolonija, kuri bene pati pirmoji buvo pasistačiusi sau bendruomeninius namus, dabar nutarė juos žymiai praplėsti. Nėra žinių, ką galvoja ir ruošia Sydneyje lietuviai.

• STASYS ŠIUŠKUS (Melbourne) laikomas laimingu lietuviu, po dvidešimties penkerių metų pas jį atvyko iš Lietuvos jo žmona, Australijoje tai yra išimtinis atsitikimas, kuris turėjo atgarsį ir australiško spaudos. Čia yra visa eilė vyrų, kurių žmonos ir vaikai tebegyvena Lietuvoje. Daugis jų bando šeimas išsikviesti, bet vis nesėkmingai.

• ATOSTOGAS AMERIKOJ praleidžia N. Žygiene iš Sydneyje, o Sydneyje dalyvauti chemikų konferencijoje atvyko iš Amerikos chemijos magistrė Dalia Germanaitė, inž. K. Germano duklė. Apsistojus p.p. Venclovų šeimoje, Germanaitė žada pabuvoti Australijoje kiek ilgesnį laiką. Gal jai pavyks ir kengūrą pamatyti.

Tropų saloje. 1390 m. Posilgė dalyvavę žygyje į Lietuvą Tropus mini taipogi. Tropus mini kryžiuočių žvalgų kelių aprašymai. Daleistina, kad

Tropų apylinkė buvo tik viena bet po 1336 m. puolimo atsistatė, saloje gyventa, pakankamai didelė, nes jos vardą žinojo (Nukelta į 4 psl.)

Populiariausias moterų kvartetas Sydneyje, Australijoje, išpildant programą viename baliuje. Iš kairės: Kapočienė, Reisgienė, Antanaitienė ir Maksvytienė.

PILĖNŲ TVIRTOVĖ...

(Atkelta iš 2 psl.)

kryžiuočiai ir buvo tinkama žiemos metu belaisvių pasikeitimui vieta. 1390 m. Tropų apylinkė pulta gal jau paskutinį kartą, viską sunaikino, daugiau neatsistatė. Tokių vietovių Lietuvoje yra gan daug, pultos keliolika kartų, atsistatė, vardai paliko mūsų laikams. Yra vietovių kurios dingo, nežinoma buvimo vieta.

Vyg. Marburgiečio kronikos komentatorius T. Hirsas, Tokūnės aną leidėjas E. Štreikė mano, kad Tropų apylinkė, kurioje buvo Pilėnų pilis, yra tarp Veliuonos - Virgilės salos prie Nemuno. Čia nėra nieko kas kildintų Tropų apylinkės ar Pilėnų pavadinimą.

KLEBONISKĖS. Nuo čia jau yra Neries aukštupyje kas kildina Pilėnų vardą. Tai Pilėnų miškai besitiesia Neries pakraščiu iki Karmelavos. Labai senas miško pavadinimas, nežinoma senovės plotas - riba. Nėra abejonės, tai yra senovės Pilėnų didelio miško likutis. Amžių tekme-

je tas miškas Kaunui su apylinkėmis teikė statybinių medžiagų ir kurą. Daugiau kaip prieš šimtmetį Pilėnų miško didelius plotus sunaikino žievės graužėjas -- tipografas.

LENTAINIAI. Kaimo laukuose prie Neries kranto yra piliakalnis, Neryje didelė sala, piliakalnio papėdėje randa puodų šukių. Netoli mėsai pustomame smėlyne buvusių sodybų, kaulų, ugniaviečių liekanų.

KARMĖLAVA. Didelis piliakalnis aukštais šlaitais, matomai kada tai buvęs apkastas grioviu. Archeologiniai netyrinėtas.

LAPIŲ VALSČIUJE Šančių k. laukuose netoli Neries kranto, šlautuose piliakalnis, archeologiniai netyrinėtas. Kaukazo k. laukuose didelė kalva, aukštumu dominuoja visą apylinkę. Mikeliškų k. laukuose, Neryje didžiulė, daugiau kilometrų sala.

MARIAMPOLĖS aps. Lubavo valsč. Piliakalnio k. laukuose yra piliakalnis. Pilėnų vardu vadinamas. Būdinga, kai-

mas vadinamas Piliakalnio, pats piliakalnis Pilėnų vardu. 1961-1964 m. archeologinių kasinėjimų daviniai atskleidė, kad Pilėnų piliakalnis naudotas XIII-XIV a. kovoje su kryžiuočiais laikmečiu. Rasta keramikos šukių, papuošalų, anglies likučių ir akmens grindinys. Iš šitos apžvalgos turime du autentiškus Pilėnų vardus, tai mišką ir Piliakalnio k. Liubavo valsč. Pilėnų piliakalnį. Ką slepia Pilėnų miškas ar jo buvęs plotas, dar niekas nežino. Visai yra aišku, kad Punia neturi nieko bendro nei su Pilėnų mišku, ar Pilėnų piliakalniu.

KRIKŠČIONIŲ DEMOKRATŲ INFORMACIJOS

Š.m. liepos 1 - 2 d.d. Romoje buvo susirinkęs konferencijai Pasaulinės Krikščionių Demokratų Sąjungos generalinis sekretoriatas. Posėdžiui pirmininkavo P. Amerikos KD Organizacijos gen. sekret., Čilės senatorius Reyes Vicuna. Šalia jo dar dalyvavo Europos Sąjungos Vidurio Europos Sąjungos, Pasaulinio Komiteto, Pasaulio Jaunimo Sąjungos generaliniai sekretoriai bei kai kurių Azijos kraštų krikščionių demokratų vadovaujantys asmenys. Kadangi tuo pačiu metu vyko Italijos Democrazia Christiana XI-sis kongresas, kuriame dalyvavo eilė svečių iš kitų kraštų, gen. sekretoriato nariai plačiau konferavo su Ispanijos, Portugalijos, Švedijos ir kai kurių Rytų Europos kraštų KD atstovais.

Konferencija nagrinėjo politinę padėtį Europoje, Pietų Amerikoje ir Azijoje, ypač išeidama iš fakto, kad krikščioniškoji demokratija sparčiai šiuose kontinentuose plečiasi ir todėl privalo prisiišti dalį atsakomybės už tų kontinentų politiką.

Konferencija palankiai vertino Jaunųjų KD Pasaulinio Kongreso

siūlymą pagrindinai išstudijuoti Krikščioniškosios Demokratijos ideologiją, suvienodinti pagrindinius principus ir surasti vieningą universalinę bazę visam pasauliniam krikščioniškosios demokratijos sąjūdžiui. Nutarta artimiausioje ateityje sušaukti ekspertų suvažinimą šiam klausimui iš esmės svarstyti.

P. Amerikos atstovai painformavo, jog sekantis P. Amerikos KD kongresas įvyks š.m. rugsėjo 19-21 d.d. Guatemala. Taip pat tarti besivystančių kraštų ekonominiai ir socialiniai klausimai. Išsamiau juos išsvarstyti kitais metais Maniloje (Filipinuose) bus šaukiama pasaulinė KD atstovų konferencija. Rengimo Komisija jau sudaryta ir vyksta paruošiamieji darbai.

Šių metų gegužės gale Montevideo, Urugvajuje įvyko trečiasis Pasaulio Jaunųjų Krikščionių Demokratų Sąjungos kongresas, kuriame dalyvavo atstovai iš virš 40 valstybių, tarp jų ir lietuviai. Tarp įvairių svarstymų ir nutarimų, lietuviams svarbi yra rezoliucija, kurioje smerkiamas komunistinis imperializ-

mas bendrai ir Baltijos valstybių okupacija specialiai. Pastaroji rezoliucijos dalis skelbta atskirai; čia pateikiama likusioji rezoliucijos dalis:

1. Kiekviena tauta ir kiekvienas žmogus turi iš Dievo gautą teisę tautinę ir asmeninę laisvę. Ši brangintina teisė buvo ne kartą patvirtinta tarptautinės teisės normų, Jungtinių Tautų ir Žmogaus Teisių Deklaracijos nuostatais.

2. Ši šventa teisė buvo ir šiandieną tebėra žiauriai sutrypta Centro ir Rytų Europos pavergtose tautose.

3. Kongresas kreipiasi į visas tautas ir vyriausybes prašydamas imtis visų reikalingų priemonių išlaisvinti pavergtas tautas.

4. Kongresas apgailestauja ir smerkia visus laisvės paniekimus, nepaisant kur jie bebūtų. Iškilmingai patvirtina savo atsidavimą prigimtom žmogaus teisėms ir tautų apsisprendimui.

5. Kongresas visas bendras savo pastangas kreips nepailstamai kovai už visų laisvę. Šiuo iškilmingu pareiškimu kongresas dar kartą patvirtina savo tikėjimą išganingus ir patvarius principus išpažįstamus krikščioniškoje demokratijoje, kuri yra atsidavusi šventai žmogaus brolybei, Visagalio Dievo globoje.

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

VYT. ALANTAS

ŠVENTARAGIS

Ištrauka iš XIII amž. kronikos

(17)

Jojant atgal, Parnus atrodė labai susirūpinęs; pasimatymas su magistru nieko gero nežadėjo. Gal tik tiek buvo gera, kad dabar jie žinojo, ko ordinas nori. Jis tarė šalia jojančiam Šventaragiui:

-- Gobšys! Aviną duotas gaidžiopano! Tupasakei, kad mūsų valdovas iš meilės savo giminaičiui galįs padaryti nuolaidų. Man rodos, tonereikė čia sakyti. Aš jau minėjau, kad iškeliaviant Mindaugą man įsakė nenusileisti. Mes atsidūrėme tarp dviejų girnapusių.

-- Gal nėra taip blogai: magistras turės rimtai pagalvoti, ar jam geriau apsimoka gauti 500, ar likti tuščiomis rankomis su belaisviu. Jei jis ruošiasi karui, pinigai jam reikalingesni už kalinį. Aš jam tyčia pakišau mintį, kad mūsų viešpats gal nusielsias, nes norėjau išlošti laiko.

-- Laiko? -- nustebo Parnus. -- Kam mums tas laikas? Mes visi norime ko greičiausiai grįžti Lietuvon.

-- Priešingai, aš noriu dar čia pasižmonėti, -- nusijuokė Šventaragis. -- Ir pirmon galvon noriu pamatyti, kur uždarytas ir kaip laikosi mūsų belaisvis.

-- Stebiuos, kaip tu neatsidūrei Lengvenio draugystėje po vakarykščio susirėmimo su magistrų žmonėmis padauguvyje.

-- Magistras ne toks kvailas: ką jis būtų laimėjęs mane suimdamas? Gal būtų, jis tai padarys vėliau, gavęs išperkamuosius, bet ne dabar. Kad jis šįkart spirgą prarijo net nesusiraukdamas, rodo mūsų susitikimas: jis nė minte neužsiminė apie vakarykštį įvykį.

-- Tu vaikščioji ant peilio asmenų, -- Parnus nepatenkintas dirstelėjo į Šventaragį. -- Sakyk, ką tu sugalvojai?

-- Pasakysiu, kai pasimatysime su Lengveniu. Parnus beviliškai mostelėjo ranka ir daugiau nebekalbėjo. Jam darėsi apmaudu, kad dveigys tariasi esąs gudresnis už treigį...

Nuošaliame pilies kiemo užangyje akmeniniai laiptai leidosi į požemį. Nusileidę maždaug dešimtį pakopų jie pateko į požeminio kalėjimo užvaizdos nedidelį, dervinių deglų apšviestą kambarėlį. Du vienmarškiniai vyrai sėdėjo už staliuko ir lošė kauliukais. Raudonveidis atsilapojusią krūtine vyras, matyt, buvo vyresnysis, nes už jo diržo kabaliavo didelis raktų ryšulys. Kitas vyras buvo jaunesnis. Matyt, jie jau žinojo apie lietuvių apsilankymą, nes jiems įėjus, vyresnysis tuojuos atsistojo ir davė ženklą sekti paskui.

Platokas akmeninėmis sienomis koridorius irgi buvo apšviestas priešienų pritaistytose iškistuose degančiais žibintais. Koridoriaus grindinys nuolaidžiu vingiu leidosi žemyn, ir Šventaragiui dingtelėjo galvon šurpi mintis, kad juo einant nusileistum į baisią kiaurymę. Iš pagrindinio koridoriaus jie pasuko į siauresnį koridorėlį ir dar kiek paėjėję sustojo ties siauromis geležinėmis durimis.

-- Žiūrėk, kokių raktu jis atrakina duris! -- Šventaragis pašnibždėjo Mantui į ausį.

Raktininkas įleido juos į vidų ir uždarė duris. Nuo siauro, ištrinto guolio pakilo kunigas Lengvenis. Šventaragiui pasibaimėjo jį matant nebe gyvą žmogų, o vaiduoklį iš kito pasaulio. Kalinys buvo išblyškęs ir neišpasakytai apžėlęs plaukais ir barzda. Tokio žėlūno jis dar nebuvo matęs savo gyvenime. Ir jo aukštas, išdidus stotas buvo sulinkęs, lyg perlūžęs perpus.

-- Seniai laukiami svečiai, seniai... -- prabilo jis irzliai, ir iš jo pabalusių lūpų pasipylė priekaištų, kaltinimų ir skundų srautas. Kunigas virte virė pykčiu, kad jį visi užmiršę, kad jam tekę taip ilgai pūti toje dvokiančioje oloje, kad niekas nesirūpinęs

jo vaduoti. Kad jis būtų buvęs Mindaugo vietoje, seniai būtų Volkevinui ištalžęs dantis...

Parnus jam ramiai paaiškino, kad byla užtrūkusi dėl magistro gobšumo, ir prašė dar kiek kantrybės, nes išlaisvinimas esąs čia pat.

-- Kantrybės! Kantrybės! kiek kartų man tą žodį zaunijo Remėza! Tam šunsnukiui švankšliui nepakanka maišo sidabro: duok jam dar žemių! Kad tik aš išlįščiau iš tos prakeiktos urkštynės tam suosliui kryžininkui ēdmenis buože išmaišysiu!

-- Tu būsi laisvas, kunige, -- pasakė Šventaragis.

-- Kas tu toks būsi? -- Lengvenis piktai pažiūrėjo į jį.

-- Aš esu Šventaragis...

-- Žinau, kunigo Suginto išpera.

-- Aš esu kunigo Suginto jaunylis sūnus, -- ramiai tarė Šventaragis, užgniauždamas pyktį. -- Savo užgauliojimus, kunige, geriau palik, kai būsi laisvas: tada, jei norėsi, mes pasiginčysime kardais, o ne liežuviais. Dabar aš neturiu laiko teplo tist rankų.

-- Vyrai, mes čia atėjome ne rietis, -- griežtai pasakė Parnus.

-- Bet ir ne klausytis šunburniavimų, -- atkirto Šventaragis.

-- Gerai, gerai, apie tai galėsime kalbėti kitur ir kitu laiku, -- taikliau prabilo Parnus. -- Vienaip ar kitaip mes tave išvaduosime kunige, -- Parnus atsigrėžė į Lengvenį. -- Gal išpirksime, gal kitaip padarysime. Derybos eina galop... Manau, kad kitą kartą galėsime tau smulkiau apie tai papasakoti...

Po pasimatymo su Lengveniu Šventaragis prašė Parnų sukviesti pasitarimą. Remėzos kontoroje, be paties šeimininko, susirinko visi pasiuntinys nariai. Šįkart, Šventaragiui prašant, į posėdį buvo pakviestas ir Mantas, kuriam turėjo būti pavestas vadovavimas Lengveniui išlaisvinti.

-- Dabar galiu pasakyti, ką esu sumanęs, -- prabilo Šventaragis.

(Bus daugiau)

ŽVILGSNIAI

KĘSTUTIS GAIDŽIONAS

Tiems kurie seka civilizacijos istoriją, pateikiame ištraukas iš Anglijoje, 1852 metais išleisto sąrašo, kukliai bet prasmingai pavadinto "Raštinės tarnautojų taisyklės".

"Firma sumažino darbo valandas; dabar raštinės tarnautojai bus darbovietėje tarp 7 val. ryto ir 6 val. vakaro. Kasdieninės maldos bus skaitomos didžioje raštinėje; visiems dalyvavimas būtinas.

Tabako, vyno ar spirity gėdymas yra žmoniška silpnybė, ir šiuo atžvilgiu nebus toleruojama tarnautojų luome. Darbininkų patogumui patatyta krosnis. Rekomenduojama, kad kiekvienas tarnautojas, žiemos sezono, kasdien atsisėdų keturis svarus anglių.

Raštinės tarnautojai patys apsirūpins plunksnomis. Joks darbininkas negali kambarį aplieisti be Mr. Rogers leidimo, išskyrus gamtos reikalus. Mr. Rogers pasiskirs seniūną raštinės švaros prižiūrėjimui... visi berniukai ir juniorai jam prisistatys 40 minučių prieš rytines maldas ir pasiliks po darbo valandų panašiam darbui. Savininkai duos šepėlius, šluotas ir muilą".

Šiandien, jau esamė netoli 35 darbo valandų savaitės, keturių savaitių atostogų, įvairių draudimų bei lengvatų. Beveik neįmanoma darosi perskaičius šią istoriją.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

DIRVOS NOVELĖS KONKURSAS

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės ilgis neribojamas.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiui įteikti data: 1969 metų spalio 1 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slapvardžiu. Tas pats slapvardis užrašomas ant pridedamo voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus — neatplėšti.

SALYGOS. Laimėjusiam autoriui 300 dolerių premija bus įteikta 1969 m. Konkurso skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo įspausdinti Dirvoje atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius gali premijuotąją novelę įspausdinti antruoju leidimu.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI grąžinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA sudaroma iš trijų asmenų. Ji visai nepriklausomai paprasta balsų dauguma sprendžia, kas premijuotina ir kas rekomenduotina įspausdinti. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateikta novelė nepremijuotina, premija tais metais neskiriama ir perkeliama į ateinančius metus.

Mecenatas — SIMAS KAŠELIONIS.

LIETUVIŠKOJO GYVENIMO NUOTAIKOS

"VEIKSNIAUTOJAI IR POLITIKAUTOJAI"

EMILIJA ČEKIENĖ

nu susipurtymu nusikratytų visų negerovių".

Aplamai, dauguma Aidų apklaustųjų mūsų profesorų mano, kad streikuojantiems studentams nerūpi jokia gerovė, o tik neramumų kėlimas, kuris dažniausiai eina iš liberalinės pusės ir daugiausia tuose universitetuose, kur jų mintys dominuoja. Tuo klausimu aiškiausiai pasisako Berkeley u-to Kalifornijoje prof. R. Sealey, nurodymas, kad studentų reikalavimai labai įvairūs, tačiau būdinga tai, kad niekada nebūna reikalauta, kad koks nors kraštas būtų išlaisvintas nuo komunizmo. Tarp kitko prof. R. Sealey rašo:

-- Profesorių tarpe vyrauja liberalizmas. Politinis liberalizmas gimė 19 amž. Europoje; pagal marksistų posakį, jis kartojosi kaip tragedija vokiečių Weimaro respublikoje ir tebesikartoja kaip farsas JAV-bėse. Profesoriai sakosi nenoriausiu universitetuose, bet kilius riaušius jie rėkte rėkia, kad politija turėtų būti pašalinta. Kai kurie profesoriai nepritaria tiems reikalavimams, kurie gali žaloti mokslo eigą, bet beveik visi yra pasisavinę buvusį Rusijos liberalų nuomonę, kad kairėje negali būti jokio priešo. Savo pažūras į universiteto tvarką profesoriai dažniausiai išreiškia akademinės laisvės šūkiu, o JAV-bėse tas šūkis reiškia: "Nepakęsimė dėdės Samo".

Dėl universitetų ateities taip pat apklaustųjų nuomonės, nors ir labai skirtingų JAV universitetų prisiūtos, bet nedaug įvairuoja. Prof. V. Vardys cituoja Howard K. Smith ABC komentatorių, kuris mano, kad dabartinės studentų revoliucijos rodo, kad Amerikos liberalizmas vykdo savižudybę. Neramumai yra liberalizmo išauga. Dabar revoliucionieriai nori nušvilpti juos nebetinkamą ir tą tradicinį liberalizmą, kuris juos išaugino. Pasirodo, kad jie patys nepajėgūs sutvarkyti savo vaikų ir gali nuo jų rankos žūti, -- sako H.K. Smith.

Kalbant apie neramumus, kylančius iš liberalinės pusės, pravartu išdėmėti, kad ir lietuvių išeivijos tarpe neramumai bando reikštis taip pat iš liberalinės pusės vis daugiau besistengiant sukti kairėn.

Pav., pasklaidykim neseniai pradėtą leisti žurnalą "Akiračius", pasivadinusį atviro žodžio mėnraščiu, tačiau iki šiol jis buvo atviras tik tam tikrai asmenų grupei, pasišovusių talkinti bendradarbiavimo su okupantu skatintojui "Gimtajam kraštui", kuris apie tą žurnalą taip rašo: "Akiračius leidžia

buržuazinės liberalinės išeivių inteligentijos atstovai, besiburiantys apie "Metmenų" žurnalą ir akademinę Šviesos - Santaros federaciją.

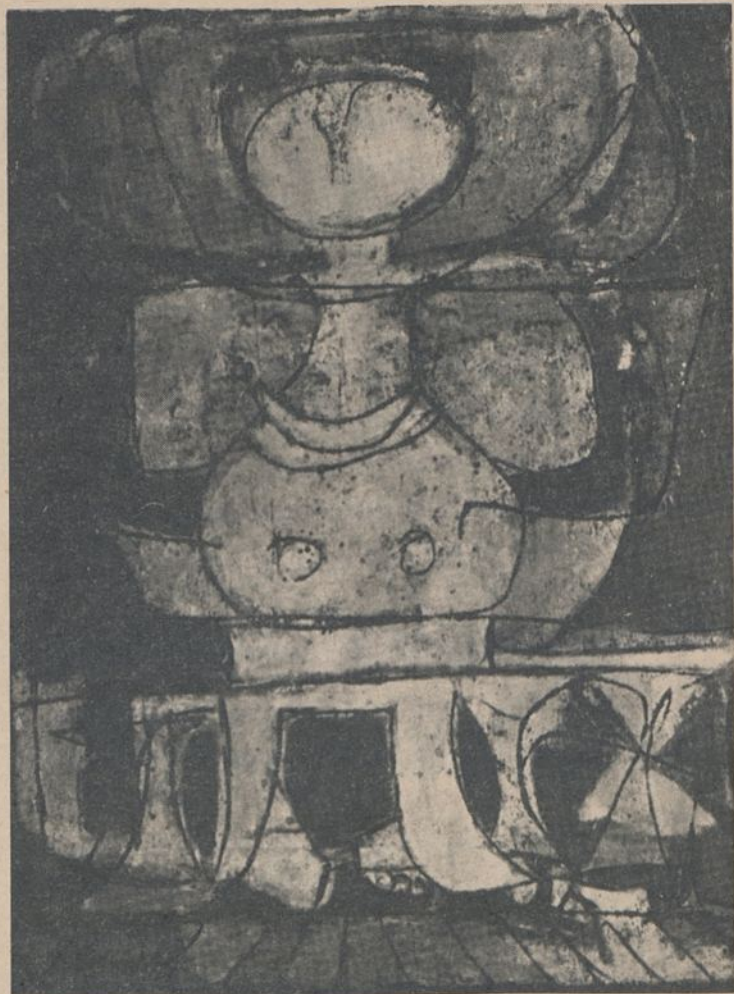
Nors Akiračiai savo pažiūromis į dabartinę Lietuvą mažai kuo skiriasi nuo reakcingos užsienio lietuvių spaudos, jų puslapiuose kartas nuo karto išjuokiamas "vaduotojų" bukas, jų politinis akumas".

Tikrai akiratininkai atviru žodžiu sugeba juodinti kiekvieną mūsų išeivijos organizaciją bei jų vadovus, juodinti lietuvių tautos naudai dirbančiuosius ir dirbusius, visą savo gyvenimą pašventusius tėvynės laisvės ir nepriklausomybės idealui siekti. Nors patys yra tarp 50-65 ir daugiau metų, bet vis dar save laiko jaunuoliais, todėl nenuostabu, kad panašiai ir elgiasi, kaip JAV universitetų neramieji riaušiniškai studentai, viskuo nepatenkinti, visus niekina, kritikuoja, išjuokia, bet pačių leidžiamas tas žurnalas nepasižymi nei tolerancija kitaip galvojančiam nei akademiškai stilium. Paskutiniajame n-ry, 15 puslapyje rašoma:

"Mūsų senimas -- reaktorai ir veiksniai -- turi gaires, bet jos yra pasenusios ir sukalkėjusios..." Bet, kaip minėjau, neturėtų kuo ir akiratininkai didžiulis, neilgai teks laukti sukalkėjimų, nors tur būt dėl savo išsvajotos tariamos "jaunystės" jų pavardžių nedaug tame žurnale rasi, vis prisidengę slapvardėmis, bet ir tų įtartina jaunystė.

Gyvenam demokratiniam krašte, valia kitaip galvoti, valia kritikuoti, savo nuomonę kitam įrodinėti, bet ne kultūringa kitaip galvoti niekinti, tuo labiau toks būdas netinka "jauniems" Akiračių akademikams. Niekur pasaulyje nerasi absoliučiai visų tautiečių vieningos nuomonės, todėl ir bendravimo su kraštu atveju jos nesurasim. Kam patinka tegu bendradarbiauja ir bendrauja su priešu. Kas mato reikimą ir turi noro, tas keičia nuomones ir partijų bilietus. Tokių ir lietuvių tarpe visais laikais netrūksta, tačiau nereikia juodinti ir tokių, kurie kaip ir poetas J. Aistis galvoja: "Ištikrųjų, tasai bendravimas arba palaikymas ryšių su kraštu yra ne kas kita, kaip tikrai storais siūlais susiūtas tartiųjų dialogas. Man savas kraštas yra per brangus, kad aš galėčiau leisti į nerimtas klounadas". (Draugas, liepos 19 d.).

Akiračiai nuolat beplakdami lietuvių veikėjus vis pranašauja, kad lietuvių jaunimas nuo senųjų veikėjų pabėgs. Tarp kitko rašo: "jei mūsų veiksniautojai ir politikautojai nesugebės ras-

A. DARGIS

Kompozicija (aliejus)

ti bendros kalbos su jaunisiaja karta, po dešimties metų nedaug beliks klausytojų".

Dėl to nereikia jaudintis, akademinis jaunimas jau dabar yra vieningos nuomonės su anot Akiračių, "veiksniautojais ir politikautojais". Tą pripažįsta net patys Akiračiai savo žurnale š.m. sausio mėn., kur studentų suvažiavime nepraėjus vienai rezoliucijai apie tai taip rašo: "Jai pasipriešino Algis Modestas, kuriam pakluso apie šimtą neolituanų".

Arba štai liepos 27 d. per Laisvės Žiburio radiją New Yorke jaunasis akademikas Algirdas Budreckis išsamiai nušvietė pavergtųjų tautų savaitės reikšmę ir JAV valdžios atstovų dėmesį pavergtoms tautoms pabrėždamas, kad pavergtų tautų veiklai populiarinti kiekvienu atveju trukdo JAV liberalinio sparno atstovai.

Taip pat jaunosios kartos akademikas Gabrielius Mironas Philadelphia's LB Apylinkės pirmininkas, veiklus aplamai organizacinėje veikloje, liepos 12 d. per radiją kalbėjo: "Mes vis stengiamės atkreipti JAV dėmesį į rusiškojo komunizmo padarytą skriaudą mūsų tautai ir vis rūpinamės, kad JAV valdžia neužmegstų oficialių ryšių su Sovietų okupuota Lietuva, nes toks ryšys tarp Amerikos ir okupuotos Lietuvos, pripažins Lietuvos inkorporaciją į Sovietų

Sąjungą. Amerika lig šiol nepripažįsta tokių oficialių santykių ir nevykdo jokių nei menininkų, nei mokslininkų pasikeitimų su pavergta Lietuva..." (Ši kalba tilpo ir Dirvoje).

Tai tik keli iš daugelio akademikų jaunuolių, čia paminėti, kurie jau toli pažengę į priekį lietuviškoji išeivijos veikloje tęsia "sukalkėjusių" anot Akiračių darbų. Bet, kalbant apie "veiksniautojų" sukalkėjimus, reikia paminėti, kad ALT pirmininkas inž. Eugenijus Bartkus, o ir Vliko pirmininkas dr. J. K. Valiūnas taip pat priklauso dar jaunesnei kartai už daugumą akiratininkų. Teisingai Vytautas Alantas rašo, kad "kur kas lengviau ir maloniau rašioti rezius iš svetimos nugaros ir gražbyliauti apie svetimas ydas, kaip kad pasidairyti po savo darželį..." (Dirva, 1969.7.18)

HELP WANTED MALE

WANTED JOURNEYMAN
OR
1ST CLASS
LATHE HAND
OR
GENERAL MACHINIST
for either day shift or night shift.
FULL OR PART TIME
PURITAN MACHINE
3400 Pleasant Valley Road
Brighton, Michigan
(63-65)

MODEL MAKERS
(Plaster and Pine)
DRAW DEVELOPMENT
AND
KELLER AIDES
All benefits including profit sharing.
Call (313) 294-1620
BINDERLINE
DEVELOPMENT
33100 FREEWAY DRIVE
ST. CLAIR SHORES, MICH.
(59-65)

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS

foto
V. MAŽELIS

Tel. HY 7-4677

- vestuvės: SPALVOTA ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus)
- portretūra
- meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai

422 MENAHAN St. — Ridgewood, N. Y. 11237

Kaip taupyti pinigus kai telefonuoji į tolimas vietas

Šiais laikais yra svarbu pratęsti kiekvieno dolerio vertę kiek tik jų turima. Todėl Ohio Bell nori pagalbėti jums gauti daugiausia naudos iš pasikalbėjimų su tolimomis vietomis.

Kas savaitę vakarais pradėdant nuo 7 valandos ir ištisą dieną šeštadienį ir sekmadienį, galima pasikalbėti tris minutes telefonuojant į bet kurią vietą Ohio valstijoje (išskyrus salas) tik už 40 centų ar mažiau, su priedu taksų. Taip pat galima telefonuoti į bet kurią vietą Jungtinių Valstijų (išskyrus Aliaską ir Hawajus) tik už \$1.00 ar mažiau, su priedu taksų. Jeigu norit kalbėti ilgiau negu tris minutes, kitos minutės kaštuoja dar mažiau.

Pasiteiraukit taipgi apie "Vėlyvos nakties" specialias žemas kainas telefonuojant po vidurnakčio.

Pratęskit savo dolerius pasikalbėjimais su tolimomis vietomis tomis papigintomis valandomis. Pažiūrėkit savo telefonų knygos pirmuose puslapiuose platesnių žinių apie tai.

Ohio Bell

We Offer To Savers

SAVINGS CERTIFICATE

5 1/4%

6 or 12 MONTH

\$10,000 or MORE

Savings certificates issued for six months or one year—in minimum amounts of \$10,000.00, and thereafter in multiples of \$1,000.00. Earnings are paid at maturity.

INSURED

4 3/4%

Per annum

Paid Quarterly

Computed and Paid as of:

Mar. 31 — June 30
Sept. 30 — Dec. 31

Pasbook Savings Accounts

5%

6 or 12 MONTH

\$5,000 or MORE

Savings certificates issued for six months or one year—in minimum amounts of \$5,000.00, and thereafter in multiples of \$500.00. Earnings are paid at maturity.

Mutual Federal Savings

AND LOAN ASSOCIATION

2212 W. CERMAK RD.
Chicago, Ill. 60608
Virginia 7-7747

PETER KAZANAUSKAS, PRESIDENT

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYŠ MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

CLEVELANDO LIETUVIŲ KLUBO GEGUŽINĖ

Amerikos Lietuvių Piliiečių Klubu gegužinė, rugpiūčio 10 d. surengta didžiuliam šv. Juozapo parke, turėjo visus džiuginančio pasisekimus.

Klubo narių ir svečių susirinko net per 600 asmenų. Be huolatinių klubo lankytojų bei suaugusių svečių, dar pasirodė daug jaunimo ir vaikų. Bene didžiausias malonu mas buvo sutikti ir tokius retus svečius, kurie beveik jokių kitų parengimų nelanko, bet savo klubą ar jo gegužinės noriai lanko ir brangina senas pažintis, besidžiaugdami retai tesutinkamais bičiuliais.

Dalyvavo prielankus lietuviams valstybės atstovas G. Voinovich, nuo širdų sveikinimą atsiuntė stipriai ginąs tautybų reikalus apskrities tikrintojas R. Perk.

Be baro ir, kaip visados, neapmokamo alaus, dar puikiai veikė plačioji valgykla, rūpestingoje patyrisio specialisto P. Šukio priežiūroje, visą dieną perpildyta vasarinė (be sienų) šokių salė su linksmai nuteikiančia Andersono kapela, glosstančia širdį rinktinėmis senomis melodijomis ir jaunimui bei vaikams sportas ir žaidimai. J. Apanavičiaus ir E. Samo globojami ir vadovaujami, su dovanomis laimėtojams, kuriam tikslui buvo paskirta net \$200.00.

Didelis darbas, pasišventimas ir energija apsisvainikavo reikšmingomis pasekmėmis. Šis laimingai užbaigtas žygis dabar nuramins pačią vyriausią klubo valdžią: prezidentą J. Malskį, viceprezidentus — Z. Dučmaną ir V. Stuogį bei visus kitus 9 direktorius.

Vladas Braziulis

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS

6835 Superior Ave. Telef. 391-1143
Cleveland, Ohio

Kviečia visus tapti klubo nariais.

Palaikydami Klubą — kartu paremsime Clevelando lietuvių organizacijas.

Penktadieniais galima vaišintis bulviniais blynais, dešromis, virtiniais ir kepta žuvimi. Kitomis dienomis įvairūs kiti valgiai.

Visi susitinkame Lietuvių Klube!

The May Co

Import Corner
Numezgė
Sukneles
\$36

Mūsų naujenybė iš Hong Kong: nepaprastas dryžiuotasis acrylic meginys. Patogus dėvėjimui kelionėse nuo dabar iki rudens. Juodi dryžiai ant balto arba raudoni ant rusvo. Juodais dryžiais baltos arba raudonais dryžiais rusvos. Dydziai 10 iki 18. Misses' Moderate Dresses, Trečiame aukšte, mieste. Visuose šešiuose skyriuose. Gaunama išsimokėjimui.

Pirkite šiandien mieste 10 iki 5:45. Skyriuose 10 iki 9:30. Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

HELP WANTED MALE

WANTED AT ONCE
LATHE OPERATOR
Must be able to set up work from Blue Prints & Close Tolerance.
For Afternoon Shift.
Steady work and overtime.
LEAR SIEGLER
8601 Epworth Detroit, Mich.
(313) TL 7-6100
An Equal Opportunity Employer (58-67)

BORING MILL PLANERS DIE MAKERS

Overtime. Top rate. Must be journeyman. Full benefits.
Scotten Die & Machine
3545 SCOTTEN DETROIT, Mich.
(61-66)

WANTED AT ONCE
JOURNEYMEN
**WOOD PATTERN MAKERS
WOOD MODEL MAKERS**
Day work. Steady work. Good rates. Fringe benefits.
LEE INDUSTRIES INC.
25037 West Warren
Dearborn Hts., Mich.
(60-66)

EXPERIENCED LATHE HANDS

Top Journeymen rates.
No card required.
Excellent fringe benefits. Day shift.
Press Automation Systems U. S.
3840 E. Outer Drive
Detroit, Mich.
(313) 366-7640 (58-65)

EXPERIENCE PRESS OPERATORS

Who can set up and read Blue Prints on short run work.
Steady work and fringe benefits.
Auto City Sheet Metal Co.
4601 Nancy Detroit, Mich.
313 — 893-3000 (65-68)

DAINUOJANTI ŽYMANŲ ŠEIMA

KONCERTUOS CLEVELANDE RUGSĖJO 27 DIENĄ

DIRVOS RENGIAMAME VAKARE

PAGERBS PREL. J. KONČIŲ

Šeštadienio vakare, rugp. 16 d., Čiurlionio Ansamblio namuose rengiama arbatėlė Clevelande viešinio BALFO garbės pirmininko prel. dr. J. Končiaus pagerbimui. Svečias žymią savo gyvenimo dalį yra atidavęs Lietuvai ir lietuviams, Clevelandiečiai prašomi atsilipti į mūsų kvietimą ir gausiai pagerbime dalyvauti.

BALF Clevelando skyriaus valdyba ir direktoriai

ELECTRIC MOTOR REPAIR SHOP

Variety of Jobs Available
WINDERS, SINGLE PHASE
WINDERS, 3 PHASE
MECHANICAL REPAIRMAN
COIL WINDER

We are interested in men who have a mechanical or electrical background. We are willing to train.

The Elliott Electric Co.
2186 West 25th
Interview 9 to 11 and 1 to 3 P.M.
Cleveland, Ohio

(65-68)

Dainuojančios Žymantų šeimos dvynukai Aldona ir Jonukas koncerte dainuoja ir vaidina "O kur buvai, dieduk mano". Prof. J. Žilėvičius, stebėjęs dainuojančios Žymantų šeimos koncertą rašo: "...tenka pasakyti, kad programą išpildė meniškai, be priekaištų. Linksmumą klausytojams suteikė duetas "O kur buvai, dieduk mano", atliktas septynmečių Aldonos ir Jonuko... Malonu buvo klausyti švelnių, jaunų garsų, ypatingai J. Bertulio kūrinėlyje gražiai išvystytą ilgesnį dainą, lyg tyčia vaikams skirtą aukštomis gaidomis klausytojams pasirodyti". Šis seniai Clevelande laukiamas dainuojančios Žymantų šeimos koncertas įvyks rugsėjo 27 d. Šv. Jurgio parapijos salėje. Koncertą rengia Dirva, Clevelando ir apylinkių lietuvių maišiniai kviečiami į koncertą atsilankyti.

GRĮZO IŠ EUROPOS

Clevelandiečiai V. Plečkaitis su ponia, R. Valodka su ponia ir E. Stepas su ponia, praleidę keliolika dienų lankydami Europos kraštus, grįžo į Clevelandą.

Filmas apie pornografiją dėstymą mokyklose bus rodomas sekančiame Lietuvos Konservatorių Klubo susirinkime šį penktadienį, rugpiūčio 15 d., 8 val. vak. Union Savings Assn. patalpose (kampas Richmond ir Monticello). Lietuvį visuomenė maloniai kviečiama dalyvauti.

ŠACHMATŲ PIRMENYBĖS CLEVELANDE

Rugpiūčio 23 ir 24 dieną, Čiurlionio ansamblio namuose 10908 Magnolia Dr. įvyksta lietuvių šachmatų pirmenybės.

Tai jau trečios pirmenybės. Pirmosios dvi įvyko irgi Clevelande (1963 ir 1967 metais). Pirmųjų pirmenybių laimėtojas buvo Povilas Tautvaiša, antrųjų -- Povilas Vaitonis.

Laimėtojas gauna simbolinę avilopereinamąją dovaną, padarytą iš juodo Lietuvos ąžuolo. Dovana įsteigta prof. I. Končiaus ir B. Kalvaičio.

1967 metais geriausiajam jauniui Dr. A. Nasvyčio įsteigta pereinamąją dovaną laimėjo J. Chrolavičius iš Hamiltono.

Žaidynių I-mo rato pradžia šeštadienį rugpiūčio 23 d. 10 val. ryto. Tikimasi šiose žaidynėse nemažų dalyvių skaičiaus.

PAMALDOS UŽ A.A. P. ALEKSANDRAVIČIŲ

Š.m. gegužės 18 d. Clevelande mirė Pranas Aleksandravičius, sulaukęs 85 m. amžiaus. Palaidotas Visų Sielų Kapinėse. Velionis gimė Amerikoje neturėjo. Lietuvoje liko žmona, trys sūnūs ir duktė. Kanadoje pusbrolis V. Kasperavičius.

Velionis buvo šviesus ir sąmoningas Lietuvos ūkininkas, kilęs iš Kražių apylinkės. Buvo valstijos viršaičiu, vadovavo ūkininkų bendrovės taupomajai kasai. Pas-

PILNO LAIKO PRIEŽIŪROS DARBAI. Plačiai žinoma kompanija samdo East Cleveland srityje. Puiki progą, greitas pasisiekimas, firmos pašalpos ir aukštos algos. Skambinkit arba kreipkitės 17705 EUCLID AVE. 692-1200 (63-64)

REIKIA DAUGIAU PINIGŲ?

Pilno ir dalies laiko darbai visų amžių asmenims, prasilavinusiems, technikams ir profesionalams. Skambinkit ar kreipkitės į MANPOWER, INC. 8522 Broadway 2106 Euclid 771-6830 (63-64)

1969
OHIO STATE FAIR
AUG 21 - SEPT 7

expohio '69
Columbus, Ohio

DYKAI MALONUMAI

Bob Hope	Eddy Arnold
John Davidson	The King Family
Roy Clark	The Johnny Cash Show
Mason Williams	The Young Americans
Mary Lou Collins	Lou Rawls
Tony Sandler & Ralph Young	Mary Hopkin
Petula Clark	The Cowsills
Jimmie Rodgers	Julius Wechter and the Baja Marimba Band
Burgundy Street Singers	Gentle Ben

Admission: Adults \$1.50 • Children Under 12 \$.25
Children admitted free until noon daily except Saturdays and Sundays
Midway Rides Half Price Until Noon Daily Except Saturdays and Sundays

kutiniais Lietuvos Nepriklausomybės metais buvo Lietuvos Seimo narys.

Čia Amerikoje, taupiai gyvendamas, rūpino si savo šeima Lietuvoje, pasiūsdamas jai apie 100 siuntinių. Nebuvo jam svetimi kultūros ir šalpos reikalai. Nors būdamas eilinis fabriko darbininkas Balfui kasmet aukojo po 110 dol. Skaitė ir rėmė daugelį lietuviškų laikraščių.

Mirdamas savo santuoką likučius testamentu paskyrė: -- Vasario 16 gimnazijai \$1000; Šv. Kazimiero Kolegijai Ro-

moje \$500; Šv. Jurgio Parapijai Clevelande \$200. Velionis gyveno 19716 Arrowhead Clevelande p. Ciutelienės globojamas.

Balfo Clevelando Skyriaus užprašytos Šv. Mišios už a.a. Aleksandravičiaus vėlė bus sekmdienį 1969 m. rugpiūčio 17 d. 9 v. rytą Šv. Jurgio parapijos bažnyčioj. Balfo Clevelando Skyriaus Valdyba

NAUJOJE PARAPIJOJE išnuomojamas butas 5 kambarių.

692-1169

(65-66)

VIENI ŽMONĖS SAKO, KAD Nr. 1 TAUPIMO TIKSLAS YRA NUOŠIMČIAI.

KITI SAKO Nr. 1 YRA SAUGUMAS

PRAŠYKIT MŪSŲ SUDĖTI 1 IR 1 KRŪVON

Tikra tiesa. Galite gauti aukštesnį nuosimtį, ir kartu užtikrintą saugumą.

Tik užiekit ir pasakykit mums savo pinigams tikslą. Ir mes pritaikinsim jūsų santaupoms planą atitinkantįjūsų pageidavimui.

Mes galim rekomenduoti 5% Savings Certificate. Ar reguliarią taupymo knygelės sąskaitą. Ar Investment Pass-book sąskaitą. Arba, mes galim sukombinuoti vieną ar du kuriuos taupymo planus.

Viskas priklauso nuo jūsų, jūsų tikslo.

Esant daugeliui būdų taupyti ir daug klausimų atsakyti, yra protinga pasitarti su banku, kuris į tai turi visus atsakymus.

Klauskit mūsų — bent kuriame mūsų 79 skyriuose.

Niekas nežino daugiau apie pinigus kaip Cleveland Trust.

Cleveland Trust

OHIO DIDŽIAUSIAS BANKAS

Member Federal Deposit Insurance Corporation

Naturally
SUPERIOR SAVINGS

Main Office: SINCE 1909
798 EAST 185th STREET
6712 SUPERIOR AVENUE
13515 EUCLID AVENUE

HOME and REMODELING LOANS
INSURED SAVINGS

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai. 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Sydnejuje mirė muzikas

Kazys Kavaliauskas

Kaip mums pranešate, legrama iš Australijos, Sydnejuje rugpjūčio 8 d. staiga mirė Dainos choro dirigentas Kazys Kavaliauskas.

Jis buvo gimęs Anglijoje, kur tėvas, kaip politinis emigrantas buvo išsikūręs car laikais. Tėvo sveikatai pablogėjus, šeima slapta grįžo į Lietuvą dar prieš I Pas. karą. Ten jaunas Kavaliauskas iš karto atsidūrė muzikaloje aplinkoje -- motina buvo garsi visoj parapijoje dainininkė, o dėdės neblogo smuikininkai. Pirmasis jo muzikos mokytojas buvo J. Bendorius, Marijampolės vargonininkas, o vėliau Vilniaus konservatorijos direktorius. Penkis metus mokėsis pianistą Brauną, K. Kavaliauskas 1925 m. įstojo į Klaipėdos konservatoriją.

Nors ir nebuvo pasiryžęs pasidaryti muziku, aplinkybių verčiamas dažnai su muzikine veikla susidurdavo. Mokytojaudamas Pagėgių gimnazijoje vadovavo Pagėgių bažnytiniam chorui nuo 1933 iki Klaipėdos netekimo. 1939 -- 44 m. aktyviai dalyvavo Marijampolės muzikiniame gyvenime. Pasiitraukęs į Vokietiją, keletą metų vadovavo Uchtės stovyklos chorui.

Persikėlęs į Australiją, nuo 1957 metų bepertraukos iki mirties vadovavo Sydnejaus lietuvių chorui "Daina" ir dirbo ALB Krašto kultūros taryboje, daug prisidėdamas prie dainų švenčių surengimo.

S. Gegužis, Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros pirm., dr. Ant. Razma, Lietuvių Fondo pirm., V. Sidzikauskas, Laisvės k-to pirm. ir V. Adamkus, Santaros šviesos federacijos pirm. yra Amerikos Lietuvių Kongreso garbės komiteto nariai.

V. Adamkus, atsakydamas į kvietimą sutikti būti garbės k-to nariu, ALT pirmininkui rašo: "Giliai vertindamas Amerikos Lietuvių Tarybos darbus ginant Lietuvos reikalus jos laisvės kovoje, Santaros šviesos federacijos vardu su dideliu malonumu priimu kvietimą į šaukiamojo kongreso garbės komitetą".

Į kongresą garbės komi-

tetą taip pat sutiko įeiti virš šešiasdešimts žymių amerikiečių -- JAV Senato ir Kongreso narių.

Stasys Barzdukas, PLB valdybos pirm., dr. Petras Vileišis, JAV LB Tarybos prezidiumo pirm. ir Juozas Kapočius, buvęs LB Tarybos prezidiumo pirm. ir Lietuvių Enciklopedijos leidytojas, mieliai sutiko būti Amerikos Lietuvių Kongreso garbės k-to nariais.

S. Barzdukas, dr. P. Vileišis ir J. Kapočius Bendorienės veikloje aktyviai reikišiasi nuo pat jos įkūrimo pradžios. Jų nuopelnai mūsų tautinės veiklos baruose vertingi ir svarūs.

Teodoras Blinstrubas, JAV LB Tarybos narys ir ALT valdybos vicepirmininkas, ALT valdyboje rūpinasi organizaciniais reikalais.

T. Blinstrubas nuo pat atvykimo į JAV aktyviai įsijungė į visuomeninę veiklą. Aktyviai reikišėsi LB kūrimosi laikotarpiu, buvo Lietuvių Fondo pirmininku ir yra nuolatiniu ALT darbuotoju.

T. Blinstrubas jau antrą kadenciją vadovauja Amerikos Lietuvių Tautinei Sąjungai. Jo plati ir šakota veikla yra reikšminga visai lietuvių visuomenei, todėl ir jo rūpestis Amerikos Lietuvių Tarybos organizaciniais reikalais bus vertingas visai ALT veiklai.

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS pakvietė į Amerikos lietuvių kongreso garbės komitetą sutiko įeiti šie atstovai JAV Kongrese iš Ohio: Charles A. Vanik, Robert Taft, Jr. ir William E. Minshell.

ELIZABETH

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

ALT S-gos skyriaus valdyba nutarė Tautos šventės minėjimą rengti rugsėjo 20 d., Lietuvių Laisvės salėje. Tai būna tradicinis metinis skyriaus minėjimas, kuriame visuomet dalyvauja visi skyriaus nariai ir gausi visuomenė.

Programoje dalyvaus solistė Irena Stankūnaitė. A komponuoja kompozitorius Stankūnas. Kalbės Vilijus Bražėnas. Bus geras orkestras, šokiai ir kiti įvairumai.

Naujųjų 1970 metų sutikimas irgi įvyks minėtoje salėje. Rengiamas bendrai su New Jersey lietuvių karių veteranų sąjunga Ramovė. Gautas pelnas bus dalinamas pusiau: spaudai ir veteranų paramai.

Newarko Vyčių seiminiam bankete dalyvauja Elizabeth ALT S-gos skyriaus nariai. Tai padėka Vyčiams už jų lietuvišką darbą Lietuvos laisvinimo reikalais.

Miršta senesnės kartos lietuvių. Marė Mikušauskienė 79 metų. Iš Lietuvos atvyko 1905 m. Paskutinius 20 metų gyveno Short Hills, N. J. prie dukters ir sūnaus šeimų. Buvo gera lietuvis.

Jonas Rūtenis prie savo kūrinių.

R. Kisieliaus nuotrauka

NEW YORK

JONAS RŪTENIS nepr. Lietuvoje Kaune, baigė Simono Daukanto mokytojų seminariją, kuri laiką dirbo mokytojo darbu, kiek vėliau stojo Karo mokyklon, ją baigė, tapo kadrokarininkas, buvo vieno pulko adjutantas. Kariuomenėje pasižymėjo kultūrine veikla. Iš anų gerų dienų iki šiol jis nepamiršo vieno dalyko: gali su įsijautimu ir neblogo technika ir dabar pasmaikuoti net gana sunkios smuiko literatūros kūrinius.

Jonas Rūtenis yra apdovanotas nemenku kiekiu gabumų. Atsidūręs tremtyje, jis bandė rašytojo ir publicisto plunksną. Ką parašęs (eilėraštį, prozos gabalą, humoreską), jis sugeba eksprešyviai ir dailiai paskaityti. Jo skaitymas nėra apginkluotas aktorinio skaitymo technika, bet atspindi igimtą dailiojo skaitymo tiesą.

Tačiau daugiausia J. Rūtenio širdis linko į tapybos meną. Tapyti jis pradėjo gal prieš kelio metų, ne retu atveju savo drobėms naudodamas žinomų literatūros kūrinių temas. Iki šiol yra surengęs keletą savo tapybos darbų individualių parodų (Stamforde, Conn., Hartforde, Conn., Bostone, New Yorke ir kt.), visur susilaukdamas visuomenės palankaus dėmesio ir teigiamų vertinimų.

Jausdamas, kad igimtų gabumų neužtenka, skaitė lietuvišką spaudą ir vaikus išmokino lietuviškai.

Vincas Tiknys, Lietuvos savanoris-kūrėjas. Paskutiniu metu gyveno Elizabeth. Paliko žmoną Pauliną ir kitus gimines. Buvo rūpestingas lietuviškų organizacijų valdybos narys. Jo atminčiai, vietoje gėlių aukota pinigais į Lietuvių Fondą.

A. S. Trečiokas

Australijos LB Tarybos narys Jonas Valys buvo atvykęs į Sydnejų, kur Moterų Socialinės Draugijos pobūvy susitiko su senais pažįstamais. Nuotraukoj iš kairės: A. Dudaitis, D. Dudaitienė, J. Valys ir M. Vilkaitytė.

Aukos Dirvai

Prenumeratą pratęsdami ir kitokiom progom Dirvai aukas atsiuntė:

R. Chesonis, Bloomington ..	2,00
E. Meilienė, Cleveland	12,00
I. Medziukas, Los Angeles ..	3,00
D. Silfinsas, Pittsburgh ..	24,00
S. Gečas, Cicero	1,00
V. Morkūnas, Chicago	2,00
J. Carpenter, Rockville ..	2,00
A. Hahn, Philadelphia	2,00
M. Bukauskas, Detroit	2,00
A. Kuolas, Toronto	2,00
J. Saladzius, E. St. Louis ..	2,00
St. Butkaus Šaulių Kuopa	
Detroit	20,00
K. Žilėnas, Cicero	2,00
A. Stankevičius, Waterbury ..	2,00
A. Krinickas, Maspeth	2,00
E. Vaitkus, Stratford	5,00
V. Leigh, Rome	2,00
M. Abromaitis, Toronto ..	2,00
A. Petrauskis, Cleveland ..	2,00
K. Čeputis, Muskegon	2,00
R. Nemickas, Chicago	5,00
J. Smulskis, Lima	2,00
J. Kaselitis, Medellin ..	1,00
K. Palubinskas, Cleveland ..	2,00
A. Bačiulis, Quincy	2,00

buvo surinkta 559 doleriai iš atvažiavusių į šventę žmonių. Į Dainą suvažiavo 280 automobilių. Pinigus rinko ir parkinimą tvarkė jūrų šauliai, vadovaujant pirmininkui M. Vitkui. Dainavos svetainė irgi neblogoi vertėsi ir sugebėjo visą suplaukusią minią pavaišinti.

Dainavos rudens balius įvyks lapkričio 19 d. St. Clement salėje Detroito.

(ag)

LIETUVIŲ SKAUTAI STOVYKLAVO ANGLIJOJE

Jau kelinti metai, laikydamiesi gražios tradicijos, Anglijos ir Vokietijos skautai susirenka į vieną vietą bendrai stovyklauti. Praėjusiais metais buvo stovyklauta Vokietijoje, o šiais metais Anglijoje.

20-sios jubiliejinės stovyklos viršininkas buvo s. J. Alkis, jo pavaduotoju ps. A. Veršelis iš Vokietijos. Kiti pareigūnai: kapelionas -- kun. V. Šarka, ūkvedys -- Algis Gerdžiūnas, jo padėjėjai -- Manfredas Šiušelis ir Edmundas Budrys, išdininkas -- Antanas Jakimavičius, "Taukuoto Puodo" redaktorius -- Vytautas Mečionis ir Janina Traškienė. Stovykla buvo suorganizuota į dvi pastovykles, skautų -- "Sodyba" ir skaučių -- "Lietuva".

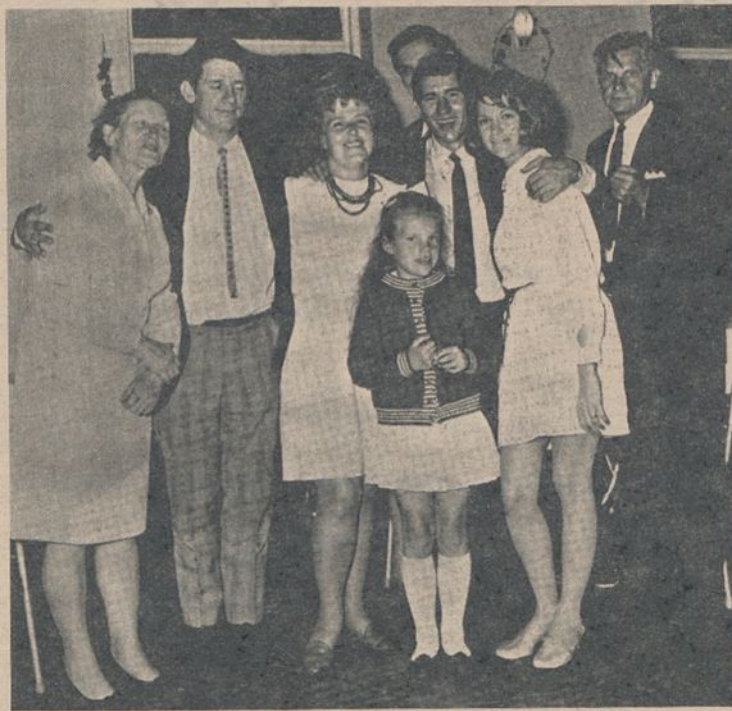
"Lietuvos" viršininkė buvo Gilma Zinkienė, jos pavaduotoja ir sanitarė Elona Zaveckienė, adjutante -- Irma Dilbaitė, dainų ir tautinių šokių vadove -- Janina Traškienė, paštininke Laimutė Verselienė. "Sodybos" viršininku buvo Bronius Zinkas, jo pavaduotoju -- Marijus Dresleris, adjutantas -- Stasys Kasparas.

Į lauko programą aktyviai įsijungė svečiai iš JAV kun. Antanas Saulaitis, SJ ir Algis Zapa-rackas.

P. Veršelis

Wanted 1st Class Skilled TOOL ROOM -- MACHINISTS SHEET METAL MEN MACHINE ASSEMBLERS Steady employment, overtime, Excellent pay and fringe benefits. LINK ENGINEERING CO. 13840 Elmira Detroit, Mich.

(65-71)

JAV karys baltimorietis E. Radzius (ketvirtas iš kairės), šiuo metu atliekantis karinę tarnybą Vietname, atostogas praleido Australijoje pas savo gimines Stašionius. Dešinėje stovi B. Stašionis, "Mūsų Pastogės" administratorius. V. Vilkaičio nuotrauka

GERIAUSIAI PAILSĖSIT PER SAVO ATOSTOGAS CAPE COD - OSTERVILLE

KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS PLIAŽO -- GRAŽIOJE LIETUVIŠKOJE

JANSONŲ VASARVIETĖS VILOJE

AUDRONĖ

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655 Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir kt. dekoratyvinių medžių parku. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus atviros jūros pliažas (7 min. pėsčiom).
- Geras lietuviškas maistas.

VILA AUDRONĖ JAU ATIDARYTA IR PRIIMA SVEČIUS

Kreiptis tiesiai į vilą AUDRONĖ, OSTERVILLE, CAPE COD, MASS. 02655. Tel. 428-8425, MRS. MARIJA JANSONAS.

Visi maloniai kviečiami atvykti į šią gražiausią ir didžiausią Cape Cod žaunumuos paskendusių lietuvišką pajūrio vilą.